

MARKUS 10, 17-27 en JAKOBUS 5, 1-8
zondag 12 oktober 1997 Stiens en Dantumawoude

Gemeente van Jezus onze Heer,

In het evangelie van Markus klinken vandaag twee boute uitspraken van Jezus over God; in vers 18: 'Niemand is goed dan God alleen'. En in vers 27: 'Alle dingen zijn mogelijk bij God'.

Wij zien in Jezus nabijheid twee soorten mensen:

- 1 de mensen die Hem willen executeren
- 2 de leerlingen en de andere mensen, die Jezus willen volgen.

Globaal zou je kunnen zeggen: Er zijn tegenstanders en medestanders van Jezus.

Markus maakt ons duidelijk, dat de tegenstanders succesvoller zijn dan de medestanders van Jezus. Zo hebben velen dus achteraf het leven en de executie van Jezus beleefd. Want de evangelieën zijn immers jaren later geschreven. Zo heeft men het beleefd: De tegenstanders zijn geslaagd in hun opzet, om Jezus te executeren; maar de volgelingen van Jezus zijn niet geslaagd in hun poging om alles wat er gebeurde te begrijpen.

Wat betekent het om Jezus te volgen? Dat is de belangrijkste reden dat dit evangelie de wereld in ging. Want al tijdens het leven van Jezus begrepen de discipelen er maar weinig van. Drong het niet tot hen door, wie Jezus was, en wie God de Vader was. Ze waren verblind.

En als je ziet hoe het Markusevangelie is opgebouwd, dan ontdek je in de hoofdstukken 8 t/m 10 twee verhalen waarin Jezus een blinde geneest. Het eerst staat in hfdstk 8 de genezing van de blinde man te Betsaïda, en het twee staat straks aan het eind van hfdstk 10 de genezing van Bartimeüs. En de teksten daar tussenin gaan allemaal over Jezus die de leerlingen begrip probeert bij te brengen over alles wat ze mee maken. En vaak doet Jezus dat tevergeefs en begrijpen ze Hem niet.

We vinden hier een thematiek die we ook elders ontmoeten in de bijbel, maar die we ook uit het dagelijks leven wel kennen: Dat is het gevoel, dat het de bozen voor de zind gaat en de goeden allerlei rampen overkomen. Denk aan de verhalen over Job. Maar dit gevoel zit ook in het Markusevangelie: De tegenstanders van Jezus zijn geslaagd in hun boze plannen, maar de leerlingen en medestanders bleven verdoofd achter.

Markus wil hen en ons wekken uit die verdoving. Hij wil onze ogen openen voor Jezus. En Jezus wil onze ogen openen voor God: God is goed en bij Hem zijn alle dingen mogelijk. Jezus wil een einde maken aan de blindheid van zijn leerlingen, maar wij lezen: Zij blijven blind.

Maar op een diepere laag wijst Markus ons hier op, wat ik graag noem, het Christusgeheim. Markus zegt: Je kunt Jezus weg niet begrijpen, als je zijn executie en opstanding niet als noodzakelijke etappes in zijn weg. En het Christusgeheim is, dat Jezus vermoord moest worden, en dat God desalniettemin goed is. Dat wil Markus aan zijn lezers, en dus aan ons, duidelijk maken. God is en blijft goed, maar de mensenzoon moest sterven en verrijzen.

Om dat Christusgeheim in één regel te beschrijven is onmogelijk. Het is vaak geprobeerd in de geschiedenis van de kerk. Maar het Christusgeheim is zo diep en veelomvattend dat iedere beschrijving tekort schiet. Zijn dood en verrijzenis vormen een piekervaring in de mensen van Jezus tijd. En voor ons is het een bron van kracht, dat zijn dood ons redding brengt. Ik denk dat we in de gemeente van Jezus ook ruimte mogen vragen voor een persoonlijke beleving van dit Christusgeheim.

De diverse christelijke kerken over de wereld laten het Christusgeheim ook op een diverse manier zien. Wij in onze liederen, de pinkstergroepen in hun enthousiasme, de russisch orthodoxe kerk in iconen en geuren, de roomse kerk in haar symbolen en kleuren.

Opnieuw moeten we ons ook realiseren dat Markus bij het schrijven van zijn evangelie één beeld nadrukkelijk in zijn ogen heeft: En dat is de via dolorosa, de lijdensweg van Jezus naar Jeruzalem. Juist daarom stelt hij zo dringend de vragen, juist daarom gaat het volgens Markus om de laatste keuzes om in te gaan in Gods Koninkrijk. Markus geeft constant dat gevoel: Je moet nu beslissen, want het komt er nu op aan. Markus dringt aan op een radicale keuze van mensen voor die God, bij wie alles mogelijk is en die altijd de goedheid zelve is.

Het Christusgeheim kun je ook anders benaderen. De lijdensweg van Jezus, de via crucis, de weg van het kruis, is voor Hem geworden tot een via lucis, een weg van licht. En voor ons is dan de vraag: Hoe kan onze via crucis, onze kruisweg, worden tot een weg van licht. Hier zitten we heel dicht op de huid van Jezus en de leerlingen. Zij voelen o dat dringende.

Zo ook die rijke jongen, die Jezus onderweg ontmoet. De jongeman stelt de vraag hoe hij het eeuwige leven kan beërven. Als Jezus hem oproept al zijn bezittingen te verkopen, dan durft hij dat niet. Daarvoor is hij toch nog teveel gehecht aan het materiële. Deze jongen durft het niet te wagen met God alleen.

‘Verkoop je bezittingen en kom dan terug en volg mij’. Jezus probeert hem de eerst regels van Psalm 23 duidelijk te maken: Omdat de Heer mijn herder is ontbreekt mij niets. Maar het gezicht van de jongen trekt helemaal strak als Jezus dat van hem vraagt.

Wij zouden denk ik niet anders reageren. Gistermiddag sneuvelde bij mij thuis een zeer oud antiek bord, het hing boven de trap en een goede vriend liep er tegenaan. Mijn eerste reactie was ook een zekere verstrakking. En een gevoel van: Wat zonde. Maar meteen ook de gedachte daarbij: Wat had ik over twintig jaar een mooi bedrag kunnen vangen voor dat bord.

En zo zou het u ook vergaan. Wij zitten zo vast aan geld en goed, dat we in onze overmoed denken, dat we tijd hebben, twintig jaren of nog meer, om te genieten van dat geld en goed. Aan de armen en behoeftigen heb ik al helemaal niet gedacht toen dat antieke bord sneuvelde. Maar zo vergaat het ons immers allemaal.

‘Verkoop al wat je bezit en geeft het aan de armen en volg mij’ zegt Jezus.

Je zou boven dit verhaal kunnen zetten: ‘Ik weet wel waar mijn weg is, maar ik doe het toch maar niet.’

Jezus heeft nooit als algemene regel gesteld dat alle bezit aan de armen gegeven moest worden. Jezus gaf hier dit specifieke advies aan deze jongeman. Maar armoede is geen wet voor Jezus. Bezit is niet altijd diefstal van de armen. Jezus stelde zelf ook prijs op het goede des levens, als hij te gast was bij welgestelde vrienden en vriendinnen. Denk maar even aan dat moment straks wanneer een vrouw Jezus zalft met mirre die driehonderd schellingen waard is. Zijn leerlingen zeggen dan: Wat zonde, dat geld had aan de armen besteed moeten worden. Maar Jezus zegt: 'Zij heeft een goede daad aan mij verricht.'

Bezit is niet altijd diefstal van de armen. Maar als ons materiële bezit voor ons een gevangenis is geworden, of wanneer ons bezit en ons geld onze enige god is geworden, dan moet er een verandering komen van mentaliteit.

Dat vraagt Jezus van ons, een verandering van mentaliteit. Het verplaatsen van het zwaartepunt van je leven. Als dat zwaartepunt bij de economie ligt, dan moet het zwaartepunt van je leven verplaatst worden naar liefdevolle hulp aan je naaste. Bekering ons de bijbelse zin is een mentaliteitsverandering. Worden als kinderen, om het koninkrijk binnen te gaan.

Wij kennen helaas niet meer dat dringende gevoel dat het koninkrijk morgen zal aanbreken. Wij kennen niet die geloofsspanning, dat morgen de Messias zal komen. En daarom klinkt het ons vreemd in de oren, om alles maar te verkopen en de armen te geven.

Het trieste van onze maatschappij is, dat we ons geld en goed pas kunnen relativiseren als we de dood in de ogen zien. Jezus vraagt van ons, om geld en goed te relativiseren ook als we het leven nog voor ons hebben. Zoals Jezus die rijke jongen aankijkt, en hem liefheeft, zo moeten wij de ander aankijken en liefkrijgen. Daar moet het zwaartepunt liggen in ons geloof.

Dat God goed is, dat is voor ons niet zonder konsekventies.
Dat God goed is betekent eenvoudigweg dat wij goed voor elkaar dienen te zijn.

Dat bij God alles mogelijk is, dat is bij ons niet zonder konsekventies.
Dat bij God alles mogelijk is, betekent dat wij alles doen wat maar mogelijk is, om de wereld tot een leefbare schepping te maken.
En als je teveel geld hebt dan heb je in de hulp aan de naaste nog een extra hindernis te nemen dan anderen. Zo leren we vandaag. Het zwaartepunt moet ook bij ons liggen in de liefde tot de naaste, in woord en vooral in daad.

Dit Markusevangelie is met de nodige verbeelding goed toe te passen op onze poldereconomie. Al eerder kwam ik daarop de afgelopen weken. Juist in de kantoren en bedrijven en instellingen is grote behoefte aan een mentaliteitsverandering. Angst voor het verlies van je baan, slechte werkomstandigheden, veeleisende werkuren. We moeten het allemaal maar normaal vinden en in die malle molen meedraaien.

Dit evangelie zou vooral ook voorgehouden moeten worden aan directeuren en managers en politici. Ook daar zou het zwaartepunt moeten liggen bij de liefde tot de naaste en niet bij begrotingstekorten en winstverhogingen. Maar de meesten zouden je uitlachen als je met hen over het evangelie zou praten. We zouden worden versleten voor softe mensen,

die geen oog hebben voor de realiteit.

Maar als christenen hebben we geleerd: Wie weinig heeft deelt gemakkelijker met een ander. En dat kleurt onze mentaliteit in het leven.

Ik zag vandeweek een programma van de KRO waarin een man vertelde dat destijds zijn vrouw zeer jong was overleden. Hij was nooit weer getrouwd, en hij had haar nog net zozeer lief. Hij zei: Ik zou alles wat ik heb willen geven om haar terug te krijgen.

Iets van die mentaliteit zouden wij dagelijks moeten laten zien. Bijvoorbeeld in de omgang met collega's. Of in de communicatie met vreemdelingen. Of in de zorg voor ouderen. Of in de opvang en begeleiding van jongeren. Iets van die mentaliteit, dat je de goedheid van God doorgeeft aan de ander.

Soms ben ik bang dat dit evangelie nergens meer gehoor zal vinden in onze maatschappij. Dat we verder rollen in dat hoge tempo, en dat het ten koste gaat van ons geluk, onze gezondheid, en van de menselijkheid.

Maar omdat bij God alles mogelijk is, houdt ik het voor mogelijk dat de maatschappij werkelijk een andere mentaliteit gaat aannemen. Omdat bij God alles mogelijk is houdt ik het voor mogelijk dat mensen hun hart gaan openstellen voor armen en behoeftigen. Omdat bij God alles mogelijk is houdt ik het voor mogelijk dat voor ieder van ons de via crucis, de weg van pijn, een via lucis, een weg van licht kan worden.

Want naast de maatschappelijke kant heeft dit evangelie ook een heel persoonlijke kant. Die rijke jongen vraagt naar het eeuwig leven, naar de gemeenschap met God. En ook de leerlingen houdt dit bezig: Hoe moeilijk is het Meester om het koninkrijk binnen te gaan. Voor de rijke jongen eindigt de ontmoeting met Jezus in een teleurstelling. Zijn hart kleeft aan zijn goederen en hij kan daarvan niet loskomen.

Het persoonlijke in dit evangelie is voor mij ook, dat de goede God zich opnieuw openbaart aan ons. Door de woorden van zijn Zoon, opgetekend door Markus, die hem wilde volgen. De goede God laat zich vandaag weer aan ons zien door de liefde die Jezus ziet in de ogen van de rijke jongen.

Ieder van ons kent waarschijnlijk van die momenten, waarop de goede God zich laat zien. Die momenten dat je opgetild werd uit een dal. Die momenten dat je bevrijd werd van een donkere onzekere weg. Die momenten dat je tranen droogden en je ogen weer het licht konden verdragen. Die momenten van verrukking bij het zien van samhörigheid en vreugde in de gemeente. Momenten van verbondenheid. Die momenten ook dat je twijfel aan de kant wordt geschoven. Allemaal momenten van God in ons leven. Allemaal momenten van licht en geluk.

Ook al lijkt het de bozen goed te gaan en de goeden alleen maar slecht nieuws ontvangen. Ook al lijkt het dat de rijken de halve wereld hebben en de armen ten dode opgeschreven. De goede God laat zich alle dagen aan ons zien. En wij huiveren bij die gedachte, want zo dichtbij hadden we God nooit kunnen vermoeden.

Voor die goede God hebben we alles over